

ОКЛАДНА МАРИНА ГЕОРГІЇВНА

кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри права Європейського Союзу Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

НАУМОВА КСЕНІЯ ІГОРІВНА

кандидат юридичних наук, асистент, асистент кафедри права Європейського Союзу Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

МИРГОРОД ВІОЛЕТТА ОЛЕГІВНА

студентка 4 курсу міжнародно-правового факультету Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «ТАЄМНА ДИПЛОМАТІЯ» ТА СПОСОБИ ЇЇ ЗДІЙСНЕННЯ У МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИНАХ

Стаття присвячена визначенню поняття «таємна дипломатія» та аналізу основних способів її здійснення, особливостям функціонування таємної дипломатії у міжнародних відносинах. Авторами досліджено основні форми таємної дипломатії: «закриті» конференції, таємні дво- та трьохсторонні договори, негласні інструкції, листування закритими каналами, неpubлічна дипломатія. Розглянуті приклади застосування таємної дипломатії провідними державами міжнародного співтовариства.

Ключові слова: таємна дипломатія, латентна політика, форми таємної дипломатії.

Постановка проблеми. Сучасний світ надзвичайно змінився за останні декілька десятиліть. На сьогодні активізувалися процеси глобалізації в економічній, політичній, культурній та релігійній сферах. Інформаційна революція, створення єдиного торгового простору, сумісне виробництво на принципах розподілу праці, єдиний ринок робочої сили потребують нових підходів для вирішення питань зовнішньої політики. Відповідно це все накладає відбиток і на практичну роботу дипломатів ХХІ століття. Проблеми міжнародних відносин і зовнішньої політики завжди знаходилися в центрі широкої уваги аналітиків, політиків, журналістів. Таємна дипломатія, хоча і є явищем доволі дискусійним з точки зору суспільної моралі, вона є дієвим засобом здійснення політики в сферах міжнародного співробітництва, національної безпеки та оборони.

На практиці таємна дипломатія має різні форми реалізації, такі як проведення «закритих» конференцій, підписання таємних багатосторонніх договорів, надання негласних інструкцій та ін. Будь-яка форма здійснення має враховувати той факт, що кінцева мета полягає в досягненні максимального національного інтересу з мінімумом спорів й образ з боку інших. Незважаючи на достатньо вагому роль таємної дипломатії в здійсненні зовнішньополітичних завдань держав, необхідно відзначити невеликий рівень вивченості цієї проблеми.

Об'єктом дослідження є правовідносини, які формуються в результаті здійснення таємної дипломатії.

Предметом дослідження є таємна дипломатія і способи її реалізації.

Мета дослідження – визначити поняття таємної дипломатії, проаналізувати основні способи її здійснення, а також дослідити особливості їх функціонування у міжнародних відносинах.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Серед українських вчених дослідженням таємної дипломатії займалися Д.А. Костюк, Д.Є. Курілло, С.М. Пик та ін.

Значний внесок у вивчення таємної дипломатії зробили професор Школи міжнародної служби Американського університету у Вашингтоні Ентоні Веніс-Ст. Джон, професор Оксфордського університету Корнелій Бйола та професор Тель-Авівського університету Аарон Кліман.

Виклад основного матеріалу. Визначень поняття «таємна дипломатія» у сучасній вітчизняній науковій літературі небагато. В.Є. Курілло визначає таємну дипломатію, як так звану «латентну політику». Він зазначає, що латентна політика – це особлива, закрита від висвітлення сфера життєдіяльності людей, пов'язана із реалізацією прихованих інтересів або застосуванням таємних методів здобуття, утримання і використання влади, а також забезпечення безпеки

та самозахисту політичної системи і суб'єктів політики, суспільства в цілому, непрозорий тип відносин між людьми, суспільством і державою [1].

С.М. Пик надає своє визначення поняття таємна дипломатія, а саме таємна дипломатія - це прихована діяльність, спрямована на реалізацію державних інтересів, результати якої мають залишатися невідомими для широкого загалу [2].

Д.А. Костюк визначає таємну дипломатію, як особливу діяльність держав у міжнародних відносинах, спрямовану на реалізацію національних інтересів і здійснювану неопублічно, з метою приховати свої цілі і наміри від інших зацікавлених суб'єктів міжнародних відносин [3].

Можна навести також визначення таємної дипломатії, які даються зарубіжними вченими. Так, професор Тель-Авівського університету Аарон Кліман представляє її, як переговори, в яких беруть участь дві чи більше держави, які, переслідуючи винятково мирні цілі в зовнішній політиці, вдаються до таких форм комунікацій та угод, що дають змогу утаємничити їх зміст як від міжнародної спільноти, так і від внутрішньої аудиторії [4, с. 10].

Професор Школи міжнародної служби Американського університету у Вашингтоні Ентоні Веніс-Ст. Джон визначає таємну дипломатію як офіційні переговори, які керівництво держави проводить за зачиненими дверима, використовуючи такі методи, як компроміс, переконання, погроза війною тощо [5].

Професор Оксфордського університету Корнелій Бйола зазначає, що таємна дипломатія характеризується повним відстороненням громадськості та засобів масової інформації від процесу переговорів і пов'язаної з ними політики, забезпечуючи високий рівень розсуду та свободи дій державним службовцям [6].

Наведені визначення не є остаточними, вони дискусійні та мають свої недоліки. Проте загалом, об'єднавши їх, поняття таємної дипломатії можна розуміти, як переговори за зачиненими дверима, в процесі яких учасники намагаються реалізувати національні інтереси держави, використовуючи різні форми та методи здобуття, включаючи компроміс, переконання, погрози для досягнення таємної угоди.

Таємна дипломатія має свої особливі форми, які в сукупності дають більш-менш чітке уявлення про дійсне її застосування на практиці.

Однією із найпоширеніших форм є «закриті» конференції. Це доволі дійовий та популярний спосіб, котрий обирають держави для вирішення політичних питань.

Так, 14 січня 1943 року в Касабланці (Марокко) відбулась таємна конференція за участю президента

США Франкліна Рузвельта, прем'єр-міністра Британії Вінстона Черчілля, лідера «Вільної Франції» Шарля де Голля та французького генерала Анрі Жиро, де були обговорені плани спільних військових дій проти Німеччини та її союзників, можливість відкриття другого фронту в Європі і прийнято рішення вимагати безумовної капітуляції від Німеччини, Італії та Японії. Усні домовленості згодом були висвітлені на прес-конференції, яку учасники організували 24 січня того ж року. Результати Касабланської конференції вплинули на подальший хід війни, адже саме після неї, в липні того ж року, Великобританія і США почали висадку на Сицилії та бомбардування Риму для знищення диктатури Беніто Муссоліні. Менше чим через два тижні Дуче був заарештований, а Італія вступила у бойові дії на боці антигітлерівської коаліції. [7].

Хоча «таємні» конференції – це доволі ефективний спосіб досягнути згоди по деяким спільним питанням, вони пов'язані зі складнощами, як на етапі організації, так і на етапі проведення: чим більше учасників в переговорах, тим складніше додержуватися секретності та контролювати витік інформації. Часто деталі таких переговорів «просочуються» у ЗМІ, завдаючи серйозної шкоди учасникам.

Іншою поширеною формою таємної дипломатії є підписання таємних дво- та трьохсторонніх договорів. Цей засіб здійснення таємних домовленостей дозволяє країнам значно розширити коло обговорюваних проблем, включаючи до нього будь-які питання, від співробітництва в різних галузях економіки, воєнного співробітництва до сумісних дій на міжнародній арені.

Ілюстрацією таких домовленостей було підписання 23 серпня 1939 року додаткового протоколу до Пакту Молотова-Ріббентропа, котрий містив ряд таємних протоколів, в яких Німеччина та Радянський Союз визначили сфери впливу у «Прибалтійських державах» і Бессарабії та розчленування Польщі. Згідно з ним, Фінляндія, Латвія, Естонія і Бессарабія відходили до радянської зони впливу, Литва (разом з польським Вільно, сьогодні — Вільнюс) — до німецької, а Польща «протягом подальшого політичного розвитку» мала бути поділеною по річках Нарев, Вісла і Сян [8]. Але ця угода так і не змогла відтягнути початок Другої світової війни.

Існує твердження, що таємні договори широко використовуються лише диктаторськими режимами [9, с. 40]. Сучасна ж практика повністю оспорує таку думку. Більш того, країни з демократичним режимом можуть укладати таємні угоди на шкоду своїм громадянам. Так, Туреччина підписала таємні угоди з кількома країнами з метою здійснення екстериторі-

альних викрадень дисидентів, йдеться у спільному листі чотирьох доповідачів ООН, які на початку травня 2020 року звинуватили Туреччину в таємних угодах в галузі безпеки з Азербайджаном, Албанією, Камбоджею та Габоном – країнами, про які ООН отримувала відомості про порушення прав людини щодо викрадень турецьких громадян. Згідно з цим листом, Туреччина також атакувала громадян Афганістану, Косово, Казахстану, Лівану та Пакистану. В цій заяві повідомляється, що уряд Туреччини у координації з іншими державами насильно повернув понад 100 уродженців Туреччини, з яких 40 осіб були піддані насильницькому зникненню, в основному викрадені з вулиць або зі своїх будинків разом зі своїми дітьми по всьому світу у зв'язку зі звинуваченням цих людей в тероризмі та транснаціональній злочинності.

Підписані угоди були дозволили державним колам Туреччини продовжити репресії за кордоном. Джерела стверджували, що ці угоди були сформульовані неоднозначно, щоб дозволити вислання або викрадення будь-кого, хто вважається «загрозою безпеці» з третіх країн-учасників угод [10].

Окрім таємних конференцій та таємних угод, часто застосовується практика надання дипломатам негласних інструкцій: відправляючи дипломатичну місію, держава надає їй учасникам ряд обов'язкових до виконання таємних настанов, а також координує їх роботу під час переговорів. Найбільш неприємним відкриттям стало те, що Хіларі Клінтон, перебуваючи на посаді держсекретаря США, наказала дипломатам шпигувати за Пан Гі Муном, Генеральним секретарем Організації Об'єднаних Націй, та іншими ключовими посадовими особами ООН. Тим не менш, через поширену думку, що дипломати історично відігравали роль шпигунів за сумісництвом, мало хто в офіційних колах був дуже здивований [11].

Доволі простою, але ефективною формою здійснення таємної дипломатії є листування закритими каналами. Найбільшим плюсом використання такого способу є невелика кількість людей, котрі приймають у ньому участь, що в свою чергу, дозволяє відправнику та одержувачу зберегти в таємниці всю переписку, запобігаючи розкриттю суті листування третім особам [3].

Німецька імперія ще за часів кайзера Вільгельма II широко використовувала таку практику, адже кайзер був родичем багатьох європейських монархів із династії Гогенцоллернів та активно користувався своїм положенням для впливу на короля Румунії Карла I, царя Болгарії Фердинанда I, задля заохочення тих на бік Німеччини у майбутній війні, та короля Греції Константина I, якому він погрожував розірва-

ти будь-які стосунки, якщо той відважиться виступити на боці Росії [12, с. 208–209].

В 1929 році США направило декілька листів таємними каналами до Китаю та Радянського Союзу з метою заохочення цих двох держав до вирішення конфлікту щодо Китайсько-Східної залізниці мирним шляхом.

Також яскравим прикладом можна вважати діяльність Карлоса Паскуаля, посла США в Мексиці. В 2010 році було опубліковане його конфіденційне листування з США з приводу мексиканських війн між наркобаронами, в яких Паскуаль висловлює свої сумніви у здатності президента Мексики Феліпе Кальдерона перемогти мексиканські наркокартелі і також думки щодо спроможності мексиканської армії погасити конфлікт [6].

Таким чином, таємне листування робить свій внесок у дипломатичну практику європейських держав, що особливо набуло розповсюдження напередодні Першої і Другої світових війн, та, всупереч сумнівам, не втратило свого значення і до нашого часу.

Ще однією формою здійснення таємної дипломатії можна назвати неpubлічну дипломатію, яка полягає в офіційно санкціонованих керівництвом держав переговорах, які відбуваються між сторонами конфлікту таємно від інших сторін. Ці переговори відбуваються паралельно, або замінюють публічні переговори. Професор Школи міжнародної служби Американського університету у Вашингтоні Ентоні Ваніс-Ст. Джон визначає неpubлічні переговори як «чорний ринок» переговорів, де торгівля ведеться за «окремими столами» у «тіні» [3].

Так, найважливіший дипломатичний прорив холодної війни почався з таємних переговорів між Генрі Кіссінджером, тодішнім радником президента Річарда Ніксона з національної безпеки, і прем'єр-міністром Китаю Чжоу Еньлаєм. Надсекретна поїздка Кіссінджера до Пекіна в 1971 році заклала основу для історичного візиту Ніксона до КНР наступного року. А потепління китайсько-американських відносин допомогло розширити розбіжності між Китаєм і противником США в період холодної війни, Радянським Союзом [12].

Аналогічно, неможливо було б досягти без таємних переговорів ядерної угоди з Іраном 2015 року. Ще в березні 2013 року два високопосадовця Держдепартаменту, Вільям Дж. Бернс та Джейк Салліван розпочали таємні розмови з іранцями в Омані, хоча дипломатичні відносини між країнами були розірвані ще задовго до цього часу. В результаті американські офіційні особи дійшли висновку, що представники Ірану серйозно налаштовані

вступити в офіційні переговори. Таємно учасники цих перемовин США та Ірану працювали над планом того, що в кінцевому підсумку стане Спільним всеосяжним планом дій, який заблокував усі основні шляхи Ірану до того, щоб стати ядерною державою [12].

Особливого значення набули таємні переговори під час особистих зустрічей «віч-на-віч», які надають великий простір для маневру договірним сторонам. Їх учасники можуть бути впевнені, що уникнуть громадського осуду, навіть якщо за певний період часу результати таємних домовленостей будуть розсекречені. Так, професор Університету Джорджа Мейсона Д. Пріт, у своїх працях зазначає, що таємність надає учасникам більшу гнучкість, звільняючи їх від «ефекту аудиторії», який притаманний публічним переговорам, де політики просто перефразовують вже використані аргументи, та дають «промови у галереї», з метою зменшити внутрішньодержавне занепокоєння [13].

В сучасності також широко застосовується практика посередництва під час здійснення неопублічної дипломатії. Так, Угорщина діяла як ефективний посередник між Вашингтоном і Ханоем під час 37-денної паузи в кампанії бомбардувань США Північного В'єтнаму в грудні 1965 – січні 1966 року. А в 2012 році, за допомоги з боку Катару, був встановлений секретний канал зв'язку між США та представниками Талібану, що дозволило двом сторонам обговорити попередні заходи щодо зміцнення довіри в очікуванні багатосторонніх переговорів про те, як закінчити війну в Афганістані [12].

Але, не дивлячись на всі позитивні риси, таємні переговори мають свої мінуси. Політична ціна таких переговорів для керівництва держави завжди може виявитися занадто великою, навіть якщо вони були успішними. Так, збереження таємності дозволяє уникнути шкоди репутації, якщо переговори були провальними, але у протилежному випадку, і навіть якщо домовленість була формалізована через публічні переговори, політичний рейтинг керівництва держави може значно постраждати [11].

Такі приклади існують: одним із них стала таємна поїздка Майка Помпео, директора ЦРУ, до Північної Кореї напередодні зустрічі Дональда Трампа

з Кім Чен Ином, яка викликала серйозний резонанс у пресі та американських ЗМІ, а також масштабні дискусії в Сенаті США. [12].

Про обережність в проведенні латентної політики попереджав ще американський президент Вудро Вільсон, який найважливішим завданням визначав необхідність змін в практиці світової дипломатії, а саме проведення відкритих переговорів, після яких зникла би потреба у використанні приватних переговорів та домовленостей, а дипломатія стала б прозорою, під контролем громадськості [3].

Проте, незважаючи на пропозиції стосовно публічності дипломатії, в сучасності спостерігається неперервна еволюція та модернізація таємної дипломатії, що суттєво відображається на її функціонуванні в міжнародних відносинах.

Висновки. З огляду на вищенаведене, автори можуть зробити висновок, що таємна дипломатія є доволі неоднозначною практикою. З одного боку, її таємність передбачає, що проблеми, котрі обговорюються можуть суперечити моральним засадам та бути неприйнятними в сучасному демократичному суспільстві. З іншого, таємна дипломатія допомагає створювати максимальний рівень довіри, що, у свою чергу, може сприяти нормалізації зовнішньополітичних відносин між державами.

Варто зазначити, що спроби політиків зробити дипломатію більш прозорою не змогли припинити практики застосування таємної дипломатії, як при щоденних стосунках держав, так і при вирішенні міжнародних конфліктів. Більш того, кожного дня з розвитком технологій перелік способів здійснення таємної дипломатії стає все більшим, а їх застосування все ширше.

Загалом, не зважаючи на мінуси, таємна дипломатія може створювати сприятливе середовище для конструктивних переговорів, ізолюючи зовнішньополітичних діячів від публічних виступів, надаючи їм максимальний рівень безпеки, неформальності, автономії та можливість «зберегти обличчя» перед публікою. Вона не є універсальним способом вирішення всіх проблем, але, на наш погляд, це ефективний метод вирішення затягнутих конфліктів, котрі негативно впливають на світову політику.

ЛІТЕРАТУРА

1. Курілло Д. Є. Латентна політика: методологічні аспекти дослідження. Наукові праці Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу «Києво-Могилянська академія». Сер.: Політологія. 2016. Т. 284. Вип. 272. С. 39–43. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npchdupol_2016_284_272_9.
2. Пик С. М. Таємна дипломатія і розвідка у міжнародних відносинах : навч. посібник. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2012. 514 с. URL: <http://194.44.152.155/elib/local/sk794584.pdf>.

3. Пик С. М., Костюк Д. А. Види таємної дипломатії та особливості їхнього функціонування у міжнародних відносинах. *Вісник Донецького національного університету. Сер.: Політичні науки*. 2016. № 1. С. 48–53. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vdonnupn_2016_1_12.
4. Klieman A. *Statecraft in the Dark: Israel's practice of Quiet diplomacy*. Boulder: Westview Press, 1988. 140 p.
5. Anthony Wanis - St. John. *Back Channel Diplomacy: Implications for Practice and Theory*. *SSRN Electronic Journal*. 2004. 35 p. URL: https://www.researchgate.net/publication/228181668_Back_Channel_Diplomacy_Implications_for_Practice_and_Theory.
6. *Secret Diplomacy and Democracy in The Age of Wikileaks*. URL: <https://thenewnational.wordpress.com/2020/07/19/secret-diplomacy-and-democracy-in-the-age-of-wikileaks/>.
7. Лук'янюк В. Таємна конференція у Касабланці. URL: <https://www.jnsn.com.ua/h/0114M/>.
8. Лук'янюк В. Пакт Молотова-Ріббентропа. URL: <https://www.jnsn.com.ua/h/0823M/>.
9. Matthew Amlôt. Turkey signed secret agreements with countries to abduct dissidents from abroad: UN. 2020. URL: <https://english.alarabiya.net/News/middle-east/2020/07/12/Turkey-signed-secret-agreements-with-countries-to-abduct-dissidents-from-abroad-UN>.
10. Wilhelm II – Nicholas II telegrams. URL: https://wwi.lib.byu.edu/index.php/The_Willy-Nicky_Telegrams.
11. Костюк Д. А. Особливості функціонування таємної дипломатії у міжнародних відносинах та її основні компоненти. *Молодий вчений*. 2016. № 8 (35). С. 437–443.
12. Graham Allison. *The Case for Secret Diplomacy*. *Belfer Center for Science and International Affairs*. 2018. URL: <https://www.belfercenter.org/publication/case-secret-diplomacy>.
13. Dean Pruitt. *Back-channel Communication in the Settlement of Conflict*. *International Negotiation*. 2008. №13(1). P. 37-54. URL: https://www.researchgate.net/publication/233519424_Back-channel_Communication_in_the_Settlement_of_Conflict.

REFERENCES

1. Kurillo D. Ye. (2016). Latentna polityka: metodolohichni aspekty doslidzhennia. *Naukovi pratsi Chornomorskoho derzhavnoho universytetu imeni Petra Mohyly kompleksu «Kyievo-Mohylianska akademiia» – Scientific works of the Black Sea State University named after Peter Mohyla Complex «Kyiv-Mohyla Academy»*, Ser.: *Politolohiia*, Vol. 284, Issue. 272, 39–43. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npchdupol_2016_284_272_9 [in Ukrainian].
2. Pyk S. M. (2012). *Taiemna dyplomatiia i rozvidka u mizhnarodnykh vidnosynakh : navch. posibnyk*. Lviv: LNU imeni Ivana Franka. URL: <http://194.44.152.155/elib/local/sk794584.pdf> [in Ukrainian].
3. Pyk S. M., Kostyuk D. A. (2016). *Vydy taiemnoi dyplomatii ta osoblyvosti yikhnoho funktsionuvannia u mizhnarodnykh vidnosynakh*. *Visnyk Donetskoho natsionalnoho universytetu – Bulletin of Donetsk National University*, Ser.: *Politychni nauky*, 1, 48–53. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vdonnupn_2016_1_12 [in Ukrainian].
4. Klieman A. (1988). *Statecraft in the Dark: Israel's practice of Quiet diplomacy*. Boulder: Westview Press, [in English].
5. Anthony Wanis - St. John. (2004). *Back Channel Diplomacy: Implications for Practice and Theory*. *SSRN Electronic Journal*. URL: https://www.researchgate.net/publication/228181668_Back_Channel_Diplomacy_Implications_for_Practice_and_Theory [in English].
6. *Secret Diplomacy and Democracy in The Age of Wikileaks*. URL: <https://thenewnational.wordpress.com/2020/07/19/secret-diplomacy-and-democracy-in-the-age-of-wikileaks/> [in English].
7. Lukianiuk V. *Taiemna konferentsiia u Kasablantsi*. URL: <https://www.jnsn.com.ua/h/0114M/> [in Ukrainian].
8. Lukianiuk V. *Pakt Molotova-Ribbentropa*. URL: <https://www.jnsn.com.ua/h/0823M/> [in Ukrainian].
9. Matthew Amlôt. (2020). Turkey signed secret agreements with countries to abduct dissidents from abroad: UN. URL: <https://english.alarabiya.net/News/middle-east/2020/07/12/Turkey-signed-secret-agreements-with-countries-to-abduct-dissidents-from-abroad-UN> [in English].
10. Wilhelm II – Nicholas II telegrams. URL: https://wwi.lib.byu.edu/index.php/The_Willy-Nicky_Telegrams [in English].
11. Kostyuk D. A. (2016). *Osoblyvosti funktsionuvannia taiemnoi dyplomatii u mizhnarodnykh vidnosynakh ta yii osnovni komponenty*. *Molodyi vchenyi – Young scientists*, 8 (35), 437–443 [in Ukrainian].
12. Graham Allison. (2018). *The Case for Secret Diplomacy*. *Belfer Center for Science and International Affairs*. URL: <https://www.belfercenter.org/publication/case-secret-diplomacy> [in English].
13. Dean Pruitt. (2008). *Back-channel Communication in the Settlement of Conflict*. *International Negotiation*, 13(1), 37–54. URL: https://www.researchgate.net/publication/233519424_Back-channel_Communication_in_the_Settlement_of_Conflict [in English].

ОКЛАДНА МАРИНА

кандидат исторических наук, доцент, доцент кафедры права Европейского Союза
Национального юридического университета имени Ярослава Мудрого

НАУМОВА КСЕНИЯ

кандидат юридических наук, ассистент, ассистент кафедры права Европейского Союза
Национального юридического университета имени Ярослава Мудрого

МИРГОРОД ВИОЛЕТТА

студентка 4 курса международно-правового факультета
Национального юридического университета имени Ярослава Мудрого

ОПРЕДЕЛЕНИЕ ПОНЯТИЯ «ТАЙНАЯ ДИПЛОМАТИЯ» И СПОСОБЫ ЕЕ ОСУЩЕСТВЛЕНИЯ В МЕЖДУНАРОДНЫХ ОТНОШЕНИЯХ

Статья посвящена определению понятия «тайная дипломатия» и анализу основных способов ее осуществления, особенностям функционирования тайной дипломатии в международных отношениях. Авторами исследованы основные формы тайной дипломатии: «закрытые» конференции, тайные двух- и трехсторонние договоры, негласные инструкции, переписка по закрытым каналам, непубличная дипломатия. Рассмотрены примеры применения тайной дипломатии ведущими государствами международного сообщества.

Ключевые слова: тайная дипломатия, латентная политика, формы тайной дипломатии.

OKLADNA MARYNA

PhD in Historical Sciences, Associate Professor, Associate Professor at the European Union Law Department
of the Yaroslav Mudryi National Law University

NAUMOVA KSENIYA

PhD in Law, Assistant, Assistant Professor at the European Union Law Department
of the Yaroslav Mudryi National Law University

MYRHOROD VIOLETTA

4th year student of the Faculty of International Law
of the Yaroslav Mudryi National Law University

DEFINITION OF THE CONCEPT OF “SECRET DIPLOMACY” AND METHODS OF ITS IMPLEMENTATION IN INTERNATIONAL RELATIONS

Problem setting. Problems of international relations and foreign policy have always been in the center of public attention of analysts, politicians and journalists. Although secret diplomacy is a highly controversial phenomenon in terms of public morality, it is an effective means of pursuing defense policy, military cooperation and establishing international relations for peace.

In practice, secret diplomacy has various forms of implementation, such as holding “closed” conferences, signing secret multilateral agreements, providing covert instructions, and others. Any form of implementation must take into account the fact that the ultimate goal is to achieve the maximum national interest with a minimum of controversy and resentment from others.

Analysis of recent researches and publications. Among Ukrainian scholars, D. Kostyuk and D. Kurillo, S. Pik and others. Anthony John Wanis-ST., a professor of the American University’s School of International Service in Washington, D.C., made a significant contribution to the study of secret diplomacy. John, Cornelius Biola, a professor at Oxford University, and Aaron Klieman, a professor at Tel Aviv University.

Target of research is to define the concept of secret diplomacy, analyze the main ways of its implementation, as well as explore the features of their functioning in international relations.

Article’s main body. The research is devoted to the definition of “secret diplomacy” and analysis of the main ways of its implementation. Peculiarities of the functioning of forms of secret diplomacy in international relations have been studied. Forms of secret diplomacy include “closed” conferences, secret bilateral and tripartite agreements, the provision of secret instructions by states to diplomats, correspondence through closed channels, and non-public diplomacy. The definition of “secret diplomacy” is proposed. Examples of the application of secret diplomacy in practice have been studied.

“Secret” conferences are a very effective way to reach agreement on some common issues, they are difficult because of both the organization and the stage: the more participants in the negotiations, the more difficult it is to maintain secrecy and control information leaks. Details of such negotiations are often leaked to the media, causing serious harm to participants.

The signing of secret bilateral and tripartite agreements allows countries to significantly expand the range of issues under discussion, including all issues, from cooperation in various sectors of the economy, military cooperation to joint action in the international arena.

The practice of giving secret instructions to diplomats is often used: when sending a diplomatic mission, the state provides its members with a number of mandatory secret instructions, as well as coordinates its work during negotiations.

Closed channel correspondence, the biggest advantage of which is the small number of people who take part in it, which in turn allows the sender and recipient to keep all correspondence secret, preventing the essence of correspondence from being revealed to third parties.

Non-public diplomacy consists of negotiations officially authorized by the leadership of states, which take place between the parties to the conflict in secret from other parties.

Conclusions and prospects for the development. Despite the disadvantages, covert diplomacy can create an enabling environment for constructive negotiations by isolating foreign policy figures from public speaking, giving them the highest level of security, informality, autonomy and the ability to “save face” in public. It is not a universal way to solve all problems, but, in our opinion, it is an effective method of resolving protracted conflicts that negatively affect world politics.

Key words: secret diplomacy, latent policy, forms of the secret diplomacy.

Окладна М. Г., Наумова К. І., Миргород В. О. Визначення поняття «таємна дипломатія» та способи її здійснення у міжнародних відносинах. *Право та інноваційне суспільство*. 2021. № 2 (17). URL: http://apir.org.ua/wp-content/uploads/2021/12/Okladna_Naumova_Myrgorod17.pdf.